

ROZPRAWY KOMISJI JĘZYKOWEJ

TOM LXII

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
ŁÓDŹ 2016

**ROZPRAWY
KOMISJI JĘZYKOWEJ**

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
SOCIETAS SCIENTIARUM ŁODZIENSIS
WYDZIAŁ I - JĘZYKOZNAWSTWA, NAUKI O LITERATURZE I FILOZOFII

ROZPRAWY KOMISJI JĘZYKOWEJ

TOM LXII

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
ŁÓDŹ 2016

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
90-505 Łódź, ul. M. Skłodowskiej-Curie 11
tel. (42) 665-54-59; fax: (42) 665-54-64
Sprzedaż wydawnictw: (42) 66-55-448, <http://sklep.ltn.lodz.pl>
<http://www.ltn.lodz.pl> e-mail: biuro@ltn.lodz.pl

REDAKCJA NACZELNA WYDAWNICTW
ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
Krystyna Czyżewska, Edward Karasiński,
Wanda M. Krajewska (redaktor naczelny), Henryk Piekarski, Jan Szymczak

Redaktor naczelny: IRENA JAROS (Uniwersytet Łódzki)

Członkowie redakcji: NATALIA ANANIEWA (Uniwersytet im. M. Łomonosowa, Moskwa)
MARIA BIOLIK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn), MAREK CYBULSKI
(Uniwersytet Łódzki), FELIKS CZYŻEWSKI (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)
STANISŁAW DUBISZ (Uniwersytet Warszawski), JÚLIA DUDÁŠOVÁ - KRÍŠŠÁKOVÁ
(Uniwersytet Preszowski, Preszów), BOGUŚŁAW DUNAJ (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
PAWŁO HRYCENKO (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy, Kijów)
KARMEN KENDA-JEŽ (Słoweńska Akademia Nauki i Sztuki, Lublana), MICHAEL MOSER
(Uniwersytet Wiedeński), BOŽENA OSTROMĘCKA-FRĄCZAK (Uniwersytet Łódzki)
PIOTR STALMASZCZYK (Uniwersytet Łódzki), ANNA STROKOWSKA (Uniwersytet Łódzki)

Sekretarz redakcji, redaktor tematyczny: KATARZYNA SICIŃSKA (Uniwersytet Łódzki)

Redaktor językowy: MONIKA PORADECKA

Czasopismo jest indeksowane w bazach CEJSH, CEEOL, Copernicus, ERIH PLUS
oraz Linguistic Bibliography, znajduje się na ministerialnej liście punktowanych czasopism naukowych.
Artykuły czasopisma w elektronicznej wersji są dostępne w bazach CEJSH, CEEOL
oraz na platformach ePNP i IBUK

Wydano z pomocą finansową Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego

© Copyright by Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 2016

ISSN 0076-0390
e-ISSN 2450-9310

Wydanie I, pierwotna wersja elektroniczna

Opracowanie komputerowe: „PERFECT” Marek Szychowski, tel. 42 215-83-46
Druk: 2K, Łódź sp. z o.o., ul. Płocka 35/45, www.2k.com.pl, 2k@2k.com.pl

Nakład wersji drukowanej: 160 egz.

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	5
Bożena OSTROMEŃCKA-FRĄCZAK, W dwudziestą piątą rocznicę śmierci Profesora Witolda Śmiecha (4 III 1917–4 III 1991)	7
– On the 25th Anniversary of the Death of Professor Witold Śmiech (4 III 1917–4 III 1991)	10
Bartłomiej CIEŚLA, Przecinek a sąsiedztwo okoliczników	17
– Comma and proximity of adverbials	25
Beata GROCHALA, Analiza porównawcza języka dawnych i współczesnych telewizyjnych transmisji sportowych (wybrane zagadnienia)	27
– Comparative analysis of language of ancient and modern television sports broadcast (selected issues)	38
Boris KERN, Wpływy obcojęzyczne na współczesny język słoweński	39
– Foreign languages' influences on Slovene	48
Barbara KUDRA, O niektórych właściwościach nowych derywatów czasownikowych	49
– On some properties of new verbal derivatives	57
Julia MAZURKIEWICZ-SUŁKOWSKA, Struktura predykatowo-argumentowa bułgarskich czasowników poliprefiksalnych (na przykładzie <i>verba mentalis</i>) ...	59
– Predicate-argument structure of Bulgarian polyprefixal verbs (based on <i>verba mentalis</i>)	70
Maria Magdalena NOWAKOWSKA, Na co komu <i>-owa</i> (<i>-ová/-ova/-eva</i>), czyli o nazwiskach (i nie tylko) żeńskich w wybranych językach słowiańskich ...	71
– What to whom: <i>-owa</i> (<i>-ová/-ova/-eva</i>), about the women's last names (and not only) in the selected Slavonic languages	79
Bożena OSTROMEŃCKA-FRĄCZAK, Dokąd zmierza polszczyzna?	81
– Where is the Polish language headed?	89
Liubou PADPORYNAVA, Semantyka morfemu rdzeniowego <i>*koz-</i> w zachodniosłowiańskich dialektalnych nazwach roślin	91
– Semantics of the root morpheme <i>*koz-</i> in West Slavic dialectal phytonyms	102
Edyta PAŁUSZYŃSKA, Zmiany w językowej formie nagłówków prasowych	103
– Changes in the linguistic form of press headlines	115

Renata RUSIN DYBALSKA, Nowy wymiar komunikowania politycznego na przykładzie języka prezydenta Czech Miloša Zemana	117
– A new dimension of political communication on the example of the Czech president Miloš Zeman's language	130
Anna STEFAN, Kilka uwag o wymienności dopełniacza i biernika w języku polskim i słoweńskim	131
– Short reflection on interchangeability of genitive and accusative in Polish and Slovenian languages	143
Dorota SUSKA, „Tacierzyństwo” jako leksykalny wykładnik nowego ojcostwa w świetle męskich blogów rodzicielskich (refleksja lingwistyczno-kulturowa) ...	145
– Paternity as a lexical sign of new fatherhood in the light of male parental blogs (a linguistic and cultural reflection)	156
Tatiana SZKAPIENKO, Angloamerykańskie interiekcje w języku polskim i rosyjskim	157
– Angloamerican interjections in Polish and Russian	166
Ewa SZKUDLAREK-ŚMIECHOWICZ, Kulinaryny trend <i>slow food fast</i> a nazwy własne stacjonarnych i mobilnych barów szybkiej obsługi (tzw. <i>food trucków</i>)	167
– The culinary trend of <i>slow food fast</i> and the proper names of stationary and mobile fast food bars	181
Elżbieta UMIŃSKA-TYTOŃ, Planowane badania mikrotoponimów w Polsce. Komunikat	183
– Plans for researches on microtoponyms in Poland. Statement	189
Katarzyna WIŚNIEWIECKA-BRÜCKNER, Zmiana – ewolucja – rewolucja. O języku, normie i metodach na przykładzie rekcji dopełniaczowej czasownika polskiego	191
– Change – evolution – revolution. About language, norm and methods on the example of genitive government of the Polish verb	202
Maria WTORKOWSKA, Typologia wypowiedzi w ujęciu polskim i słoweńskim	203
– Typology of utterances in Polish and Slovenian context	213
Grażyna ZARZYCKA, Wpływ egzaminów certyfikacyjnych z języka polskiego jako obcego na status polszczyzny w świecie oraz na zmiany w glottodydaktyce polonistycznej	215
– The state certificate examinations in Polish as a foreign language: their influence on the status of the Polish language in the world and on the changes in Polish glottodidactics	228
Agnieszka ZATORSKA, Czasowniki w nowszej leksyce słoweńskiej	229
– The verbs in the newer Slovene lexicon	239

ROZPRAWY KOMISJI JĘZYKOWEJ ŁTN, t. LXII, 2016

STRESZCZENIA / SUMMARY

Bożena Ostromęcka-Frączak
Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi
Wydział Humanistyczny
ul. Sterlinga 26, 90-212 Łódź; Poland
e-mail: bostra@plusnet.pl

W DWUDZIESTĄ PIĄTĄ ROCZNICĘ ŚMIERCI PROFESORA WITOLDA ŚMIECHA (4 III 1917–4 III 1991)

Streszczenie

Autorka, uczennica Profesora przedstawia drogę życiową swojego Mistrza. Szczególną uwagę poświęca osiągnięciom naukowym Profesora Witolda Śmiecha i obszarom naukowym, którymi On się zajmował. Zwraca również uwagę na działalność Profesora poza Uniwersytetem Łódzkim, przede wszystkim w Łódzkim Towarzystwie Naukowym.

Słowa kluczowe: profesor Witold Śmiech, życiorys, językoznawstwo

ON THE 25TH ANNIVERSARY OF THE DEATH OF PROFESSOR WITOLD ŚMIECH (4 III 1917–4 III 1991)

Summary

The author, a former student of Witold Śmiech, describes the story of her professor's life. She especially concentrates on his scientific achievements and his research fields. She also describes his activity outside of the University of Lodz, especially in the Lodz Scientific Society (Łódzkie Towarzystwo Naukowe).

Keywords: professor Witold Śmiech, memoir, linguistics

Bartłomiej Cieśla
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Współczesnego Języka Polskiego
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: bartlomiej.ciesla@gmail.com

PRZECINEK A SĄSIEDZTWO OKOLICZNIKÓW

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie aktualnych ujęć interpunkcji okoliczników w języku polskim. Analizie poddano wskazówki pochodzące ze słowników ortograficznych i poradników językowych wydanych po roku 2000 (m.in. autorstwa profesorów Edwarda Polańskiego, Jerzego Podrackiego czy Zygmunta Saloniego). Różny stopień szczegółowości prezentowanych zasad, niekiedy ich nieprecyzyjność, pokazują, że problem przestankowania okoliczników powinien być poddany dyskusji i standaryzacji. Przedstawiony w pracy przegląd daje odpowiedź na dwa pytania: (1) „Które reguły zyskują powszechną aprobatę?”, (2) „Które zasady domagają się uszczegółowienia?”

Słowa kluczowe: okolicznik, interpunkcja polska, interpunkcja okoliczników

COMMA AND PROXIMITY OF ADVERBIALS

Summary

Main aim of the article is presentation adverbial's punctuation in Polish. The analysis concerns punctuation instructions framed in spelling dictionaries and punctuation guides spent after 2000 (among others authorships of professor Edward Polański, Jerzy Podracki or Zygmunt Saloni). Different degree of accuracy presented principles, sometimes their inaccuracy, are showing that the problem of the punctuation of adverbials should be subjected to discussion and the standardization. The review of various opinions described at the work is giving an answer to two questions: (1) “Which rules are gaining the universal approval?”, (2) “Which principles are demanding of elaborating?”.

Keywords: adverbial, Polish punctuation, adverbial's punctuation

Beata Grochala
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: beatag@uni.lodz.pl

ANALIZA PORÓWNAWCZA JĘZYKA DAWNYCH I WSPÓŁCZESNYCH TELEWIZYJNYCH TRANSMISJI SPORTOWYCH (WYBRANE ZAGADNIENIA)

Streszczenie

W artykule zaprezentowano porównanie współczesnych telewizyjnych transmisji sportowych z transmisjami z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. Ponad trzydzieści lat to dla telewizji okres dużych zmian zarówno technologicznych, jak i kulturowych. To także czas zmian w zakresie metodologii, która dawniej koncentrowała się przede wszystkim na strukturalizmie. W artykule wykorzystano wyniki badań Jana Ożdżyńskiego i Wacława Cockiewicza, w odniesieniu do których scharakteryzowano współczesne transmisje. W aspekcie językowym widać przede wszystkim duże zmiany w zakresie liczby wypowiedzianych słów, a także struktury składniowej.

Słowa kluczowe: telewizyjna transmisja sportowa, relacja, język mówiony

COMPARATIVE ANALYSIS OF LANGUAGE OF ANCIENT AND MODERN TELEVISION SPORTS BROADCAST (SELECTED ISSUES)

Summary

The paper includes a linguistic specification of the television genre, which has rarely been studied. Monographs regarding live sports coverage were written in the 1970s and 80s, i.e. over thirty years ago. For television, that period was a time of change, both technological and cultural, however, considering different methodologies, which in the case of the studies mentioned was more structuralism-focussed. In terms of language can be seen especially large changes in terms of the number of words and syntatic structure.

Keywords: television sports broadcast, relation, spoken language

Boris Kern
Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko,
Aškerčeva cesta 2, 1000 Lublana, Słowenia
e-mail: boris.kern@gmail.com

WPŁYWY OBCOJĘZYCZNE NA WSPÓŁCZESNY JĘZYK SŁOWEŃSKI

Streszczenie

W artykule przedstawiono zmiany w języku słoweńskim w okresie ostatniego ćwierćwiecza, które były spowodowane wpływami obcojęzycznymi. Rozpatrzono je w kontekście zmian leksykalnych z uwzględnieniem potencjału słowotwórczego nowego słownictwa. W sposób szczególny zwrócono uwagę na przedstawienie tych zmian z perspektywy leksykograficznej (na podstawie opisu w *Słowniku nowszego słownictwa języka słoweńskiego* oraz w nowym wydaniu *Słownika słoweńskiego języka literackiego*). Jak się spodziewano, najwięcej zapożyczeń w języku słoweńskich pochodzi z języka angielskiego oraz w mniejszym stopniu z włoskiego, niemieckiego francuskiego, chorwackiego, serbskiego, a także japońskiego i arabskiego za pośrednictwem języka angielskiego.

Słowa kluczowe: język słoweński, neologizmy, słowotwórstwo, zmiany leksykalne, wpływy obcojęzyczne

FOREIGN LANGUAGES' INFLUENCES ON SLOVENE

Summary

The article presents changes in the Slovene language in the period of last 25 years, influenced by foreign languages. Foreign languages' influences are analyzed in the context of lexical changes (emphasis is put on the word-formational productivity of new vocabulary) and special attention is given to lexicographical presentation of new vocabulary in *Dictionary of Recent Vocabulary of Slovene Language* and *Slovene Literary Language Dictionary*, new, 2nd edition. As expected the biggest influence on Slovene has English Language, at a lower rate also Italian, German, French, Croatian/Serbian and also Japanese and Arabic (last two through English).

Keywords: Slovenian Language, Neologisms, Word Formation, Lexical Changes, Foreign Language Influences

Barbara Kudra
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Współczesnego Języka Polskiego
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: barbarakudra@uni.lodz.pl

O NIEKTÓRYCH WŁAŚCIWOŚCIACH NOWYCH DERYWATÓW CZASOWNIKOWYCH

Streszczenie

Analizie poddano nowe derywaty czasownikowe, tworzone od podstaw polskich i obcych, które funkcjonują głównie w odmianie potocznej i środowiskowej.

O ich tworzeniu decydują aktualne potrzeby nazewnicze nadawcy, cel i funkcje w tekście. Są one wynikiem kreatywności językowej nadawcy, potrzeby ekonomiczności, kondensacji treści i kompresji formy wypowiedzi.

Słowa kluczowe: czasownik, słowotwórstwo, odmiany polszczyzny

ON SOME PROPERTIES OF NEW VERBAL DERIVATIVES

Summary

The subject of analysis are verbal derivatives created from Polish and foreign parent words functioning mainly in everyday life and in the community.

Their creation is determined by the current onomastic needs of the speaker, the purpose and functions of the text. They are a result of language creativity of the speaker, the needs for economy, condensation of text and compression of the form of expression.

Keywords: verb, word formation, varieties of Polish language

Julia Mazurkiewicz-Sułkowska
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Filologii Słowiańskiej
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: juliamaz100@yahoo.com

STRUKTURA PREDYKATOWO-ARGUMENTOWA
BUŁGARSKICH CZASOWNIKÓW POLIPREFIKSALNYCH
(NA PRZYKŁADZIE *VERBA MENTALIS*)

Streszczenie

Współczesny język bułgarski cechuje tendencja do tworzenia czasowników poliprefiksalnych, które są charakterystycznymi dla języka potocznego nośnikami ekspresji. Powstaje więc pytanie, czy formalny stopień złożoności struktury słotwórczej takich jednostek znajduje swoje odzwierciedlenie w ich strukturze semantycznej. W celu odpowiedzi na nie przeprowadzono analizę struktury predykatowo-argumentowej czasowników poliprefiksalnych należących do klasy *verba mentalis*. Badania wykazały, że wszystkie analizowane czasowniki poliprefiksalne tworzą bardzo podobne struktury zdaniowe, a na tle pozostałych *verba mentalis* wyróżnia je bardzo duża częstotliwość występowania członów wolnych, mających wartość pleonastyczną z *verbum*.

Słowa kluczowe: *verba mentalis*, struktura predykatowo-argumentowa, czasowniki poliprefiksalne, języki słowiańskie

PREDICATE-ARGUMENT STRUCTURE OF BULGARIAN
POLYPREFIXAL VERBS (BASED ON *VERBA MENTALIS*)

Summary

The modern Bulgarian language is characterized by a tendency to create polyprefixal verbs that are characteristic carrier of expression in the ordinary language. The question then arises: does a formal degree of formative structure complexity of such units is reflected in the their semantic structure? In order to answer this question it was necessary to conduct an analysis of predicate-argument structure of the polyprefixal verbs, belonging to *verba mentalis* class. Studies have shown that all the analyzed polyprefixal verbs create a very similar sentence structures. Against the background of other *verba mentalis* they are distinguished by very high frequency the occurrence of independent elements having a pleonastic value with *verbum*.

Keywords: *verba mentalis*, predicate-argument structure, polyprefixal verbs, Slavic languages

Maria Magdalena Nowakowska
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Instytut Filologii Polskiej
Katedra Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź; Poland
e-mail: majkanowakowska@gmail.com

NA CO KOMU *-OWA* (*-OVÁ/-OVA/-EVA*), CZYLI O NAZWISKACH (I NIE TYLKO) ŻEŃSKICH W WYBRANYCH JĘZYKACH SŁOWIAŃSKICH

Streszczenie

W językach słowiańskich nazwy żeńskie najczęściej są tworzone od nazw męskich. Podobnie rzecz ma się z nazwiskami kobiet. W językach czeskim i słowackim tworzy je przede wszystkim sufix *-ová*, który jest (najczęściej) przyłączany automatycznie do nazwisk męskich. W słoweńskim ów przyrostek jest przyłączany zwyczajowo (nie formalnie), a jego użycie jest uwarunkowane konkretnymi czynnikami. W języku polskim stosowanie przyrostka *-owa* w odniesieniu do nazwisk ma także charakter fakultatywny.

W ostatnim czasie we wszystkich wspomnianych językach widać zmiany w tym zakresie, które stara się przedstawić niniejszy artykuł.

Słowa kluczowe: feminatywa, żeńskie nazwy zawodów, nazwiska żeńskie, sufix *-owa*, żeńskie nazwiska słowackie, czeskie, słoweńskie i polskie

WHAT TO WHOM: *-OWA* (*-OVÁ/-OVA/-EVA*), ABOUT THE WOMEN'S LAST NAMES (AND NOT ONLY) IN THE SELECTED SLAVONIC LANGUAGES

Summary

In the Slavonic languages, the female names are most often derived from the man's names. A similar case happens with the women's names. In the Czech and Slovak language, they are mostly formed by the suffix *-ova* which is automatically added to man's names. In the Slovenian that suffix is usually (not formally) added and its use is influenced by concrete factors. In the Polish language, the use of this suffix with respect to the same names has also optional character.

In all these languages there has lately been a change which is dealt with in the present article.

Keywords: feminines, the female names of profession, suffix *-owa*, the female Polish, Slovak, Czech and Slovenian name

Bożena Ostromęcka-Frączak
Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi
Wydział Humanistyczny
ul. Sterlinga 26, 90-212 Łódź, Poland
e-mail: bostra@plusnet.pl

DOKĄD ZMIERZA POLSZCZYŻNA?

Streszczenie

Autorka przedstawia najnowsze badania z zakresu współczesnej polszczyzny i na ich podstawie oraz w oparciu o badania własne formułuje wnioski dotyczące zmian w najnowszej polszczyźnie. Podkreśla pojawienie się nowych pól badawczych, poświęconych pokazaniu funkcjonowania języka polskiego poza granicami kraju, problematyce języka polskiego jako obcego/drugiego i rozwojowi polonistycznej myśli glottodydaktycznej.

Pokazując wpływ pozajęzykowej rzeczywistości na język, skupia się przede wszystkim na zmianach w leksyce. Zalicza do nich lawinowy przyrost neologizmów i neosemantyzmów, zarówno nominacyjnych, jak i ekspresywnych, i w tych ostatnich widzi źródło brutalizacji oraz wulgaryzacji języka, czemu sprzyja również uproszczenie relacji społecznych. Wskazuje na przewartościowanie słownictwa potocznego, socjolektalnego lub o proveniencji gwarowej. Zalew zapożyczeń z języka angielskiego i amerykańskiego, chociaż niepokojący, traktuje jako modę przejściową, z którą polszczyzna sobie poradzi, podobnie jak było w okresach wcześniejszych. Za bardzo niebezpieczne uważa zmiany w systemie stylowym.

Słowa kluczowe: zmiany w leksyce, demokratyzacja i wulgaryzacja języka, zapożyczenia, przewartościowania stylowe

WHERE IS THE POLISH LANGUAGE HEADED?

Summary

The article presents the results of the newest research of the contemporary Polish language. Combined with the author's own findings, it summarizes the changes in the newest Polish language. The author emphasizes the new emerging research fields: the functioning of the Polish language outside Poland, Polish as a foreign/second language, and teaching Polish as a foreign language.

In her presentation of how the extralinguistic reality influences the language, she mainly focuses on the vocabulary changes. Among these changes there are the rapid increase in the number of neologisms and neosemantisms. These new lexical items often perform the expressive function which is when they become the source of language brutalization and vulgarization. This process is correlated with the simplification of social relations. The author points out to the reassessment of the vocabulary formerly associated only with the colloquial language, the sociolects or the dialects. In her opinion, the observed increase of the number of loanwords from English (especially American English) – although worrying – seems to be a temporary trend, which the Polish language will overcome as it did in the past. However, she notices the danger in the shifts in the stylistic system.

Keywords: vocabulary changes, democratization and vulgarization of the language, loan words, style shift

Liubou Padporynava
Białoruski Uniwersytet Państwowy
Wydział Filologiczny
Katedra Językoznawstwa Teoretycznego i Słowiańskiego
ul. K. Marksa 31, Mińsk; Białorus
e-mail: darmucha@gmail.com

SEMANTYKA MORFEMU RDZENIOWEGO *KOZ- W ZACHODNIOŚLAWIAŃSKICH DIALEKTALNYCH NAZWACH ROŚLIN

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest specyfice struktury semantycznej morfemu rdzeniowego *koz- w zachodniosłowiańskich dialektalnych nazwach roślin. W centrum uwagi znajduje się licząca ponad 30 nazw grupa fitonimów mających w swojej strukturze rdzeń *koz-. Fitonimy należące do tej grupy cechuje różnorodność podstaw nominacji oraz motywacja podwójna niektórych nazw. Zakłada się, że źródłem tych zjawisk jest kilkuwarstwowa struktura semantyki morfemu rdzeniowego *koz- oraz zdolność poszczególnych semów ('kozi' i 'niespokojny') do zmiany swojego miejsca i statusu w tej strukturze. Jednocześnie podkreśla się, że w fitonimach, które zawierają rdzenie *koz-, *koń-, *żab-, *myś- i podobne stale obecny jest składnik semantyczny 'zwierzęcy', który nie zmienia swojego statusu i scala semantykę wymienionych rdzeni na różnych etapach funkcjonowania fitonimów.

Słowa kluczowe: dialektologia, języki zachodniosłowiańskie, fitonimia, semantyka

SEMANTICS OF THE ROOT MORPHEME *KOZ- IN WEST SLAVIC DIALECTAL PHYTONYMS

Summary

The article is devoted to specifics of semantic structure of the root morpheme *koz- in West Slavic dialectal phytonyms. In the center of attention is the group of phytonyms numbering more than 30 names of plants with the root *koz- in their structure. The characteristic feature of this group is a variety of their motivational signs and double motivation of some names of plants. It is supposed that a source of this phenomenon is multilayered structure of semantics of the root morpheme *koz- and ability of some components ('goat' and 'nervous') to change their place and status in this structure. The attention is also paid, that in such roots as *koz-, *koń-, *žab-, *myš- etc. there is always a seme 'animal', which doesn't change its status and unites all the components of the semantics of the root in one structure at different stages of functioning of the names of plants.

Keywords: dialectology, West Slavic languages, phytonyms, semantics

Edyta Pałuszyńska
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: epaluszynska@uni.lodz.pl

ZMIANY W JĘZYKOWEJ FORMIE NAGŁÓWKÓW PRASOWYCH

Streszczenie

Celem artykułu jest pokazanie zmian w formie nagłówków w czasie ostatniego półwiecza. Materiał badawczy pochodzi z „Gazety Wyborczej” wydawanej w latach 1996–1997, a następnie w latach 2015–2016. Punktem odniesienia (porównania) są wyniki badań nad prasą lat sześćdziesiątych. Autorka koncentruje się szczególnie na wartości informacyjnej nagłówków i ich postaci składniowej. Analizuje nagłówki ze względu na rodzaj przekazywanej informacji w trzech przedziałach czasowych. Pod uwagę bierze: precyzowanie treści utworu (streszczanie najważniejszej wiadomości lub tezy utworu, określanie tematu utworu), uwydatnianie głównej okoliczności, wskazywanie odbiorcy. Badania wykazały, że w nagłówkach ostatnich dwudziestu lat powstały nowe schematy składniowe, np. schemat nagłówka w postaci replik dialogowych, a istniejące schematy zostały rozbudowane. Dotyczy to zwłaszcza grupy informacyjnej „wskazanie odbiorcy”. Stosowane w nagłówkach kategorie gramatyczne służą zaktywizowaniu odbiorcy, co zwiększa interakcyjność przekazu. Cytaty wprowadzają różnorodność głosów i perspektyw, co kreuje nowe sytuacje komunikacyjne. Zmiany w językowej formie nagłówków mają charakter jakościowy i ilościowy. Są przejawem zmian w sferze publicznej i dyskursie medialnym.

Słowa kluczowe: nagłówek, prasa, stylistyka

CHANGES IN THE LINGUISTIC FORM OF PRESS HEADLINES

Summary

The aim of the article is to present the changes in the form of headlines over the past 50 years. The research material has been obtained from *Gazeta Wyborcza* (in 1996–1997 and 2015–2016). It is compared to the research on press conducted in the 1960s. The author of the article concentrates especially on the informational value and the syntactic structure of the press headlines. She analyzes the headlines with regard to the information included, in the three time intervals. She takes it into consideration how the headlines specify the content of the article (whether they summarize the most important information or thesis or define its topic), how they highlight the main circumstance, how they designate the addressee of the text. The research has shown that among the headlines used during the past 20 years, there emerged new syntactic schemes, e.g. that of the dialogical response, and that the existing schemes have been expanded. This concerns especially the headlines which designate the addressee of the text. The grammatical categories used in the headlines serve mainly to activate the readers, which leads to a greater attractiveness of the text. Quotations introduce the variety of voices and perspectives, which creates new communicative situations. The changes in the linguistic form of the headlines are both qualitative and quantitative, and are an indicator of the changes in the public sphere and in the media discourse.

Keywords: headline, press, stylistics

Renata Rusin Dybalska
Uniwersytet Karola w Pradze, Wydział Filozoficzny
Katedra Studiów Środkowoeuropejskich
Plac Jana Palacha 2, 116 38 Praga; Czechy
e-mail: renata.dybalska@ff.cuni.cz

NOWY WYMIAR KOMUNIKOWANIA POLITYCZNEGO NA PRZYKŁADZIE JĘZYKA PREZYDENTA CZECH MILOŠA ZEMANA

Streszczenie

Celem niniejszego tekstu jest przyjrzenie się strategii komunikacyjnej aktualnego prezydenta Czech Miloša Zemana. Składają się na niego analizy trzech wybranych wypowiedzi prezydenta – dwóch pochodzących z bezpośrednich spotkań z mieszkańcami Czech, i jednej, będącej fragmentem audycji radiowej. Punktem odniesienia stały się z jednej strony maksymy konwersacyjne P. Grice’a i reguły grzecznościowe G.N. Leecha, z drugiej zaś zasady typowe dla komunikowania politycznego. Wyniki analiz pokazują, że najprawdopodobniej mamy tu do czynienia z nową tendencją w procesie komunikacji z wyborcami. Głównym jej kanałem stają się spotkania bezpośrednie, co przyczynia się do częściowego marginalizowania mediów. Wyborcy pełnią rolę szczególnego rodzaju autorytetu, który staje się dla polityków swoistym wzorem – zarówno jeśli chodzi o zachowanie, jak i język. W efekcie tego politycy mówią do swoich wyborców to, czego się od nich oczekuje, i w sposób, jaki jest im bliski. Dla języka oznacza to niedbałość, potoczność, ale i wulgaryzację, dla komunikowania politycznego rezygnację z języka dyplomacji, szacunku dla przeciwnika politycznego, ale i jego wyborców.

Słowa kluczowe: komunikowanie polityczne, maksymy konwersacyjne, reguły grzecznościowe, Czechy, Miloš Zeman

A NEW DIMENSION OF POLITICAL COMMUNICATION ON THE EXAMPLE OF THE CZECH PRESIDENT MILOŠ ZEMAN’S LANGUAGE

Summary

The purpose of this paper is to look at the communication strategy of the current Czech President Miloš Zeman. It includes analysis of three selected presidential statements – two from meetings with the inhabitants of the Czech Republic and one, which is a fragment of a radio broadcast. The point of reference is P. Grice’s maxim of conversation and G.N. Leech rules of politeness on the one hand, and rules typical of political communication on the other hand. The results of analyzes show that this most likely a new trend in the process of communication with voters. It’s the main means of communication are direct meetings, which in some way overshadowing media. Voters here are a special kind of authority, which for politicians becomes some kind of model both in terms of behavior and language. As a result, politicians say to their constituents what they expect of them and in a way that is close to them. For language this means carelessness, usage everyday language but also vulgarization and for political communication this means resignation from the language of diplomacy, resignation from the respect for the political opponent, but his constituents also.

Keywords: political communication, maxim of conversation, rules of politeness, the Czech Republic, Miloš Zeman

Anna Stefan

Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny

Katedra Filologii Słowiańskiej

ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland

e-mail: anna.stefan@uni.lodz.pl

KILKA UWAG O WYMIENNOŚCI DOPEŁNIACZA I BIERNIKA W JĘZYKU POLSKIM I SŁOWEŃSKIM

Streszczenie

Tematem pracy są wybrane zagadnienia dotyczące wymienności form dopełniacza i biernika w języku polskim i słoweńskim. Inspiracją do napisania niniejszego tekstu stały się obserwacje zachowań językowych współczesnych Polaków i Słoweńców. Rozważania na temat wymienności form dopełniacza i biernika w języku polskim i słoweńskim ograniczono do wybranych zjawisk morfologicznych (w paradygmacie *singularis*) oraz składniowych w obu tych językach słowiańskich. Dotyczą one przede wszystkim synkretyzmu końcówek dopełniacza i biernika w rodzaju męskożywnym oraz pojawiających się coraz częściej odstępstw od klasycznego użycia dopełniacza w zdaniach zaprzeczonych. Analizę aktualnych tendencji nienormatywnego użycia tych dwóch przypadków w obu językach poprzedza krótka charakterystyka dopełniacza i biernika w języku polskim i słoweńskim.

Słowa kluczowe: kategoria przypadku, dopełniacz, biernik, język słoweński

SHORT REFLECTION ON INTERCHANGEABILITY OF GENITIVE AND ACCUSATIVE IN POLISH AND SLOVENIAN LANGUAGES

Summary

The topic of the paper is interchangeability of genitive and accusative in Polish and Slovenian languages. The inspiration for the paper have its origin in observations of current linguistic behaviours of contemporary Poles and Slovenes. Reflections on the subject are limited to selected morphological (the declension of singular nouns) and syntactic phenomenon in both of considered Slavic languages. The focus in the paper is mostly on syncretism of genitive and accusative suffixes in masculine-animate gender and appearing more and more often deviations from standard use of genitive in negations. Analysis of tendencies of non-standard usage of these two cases in Polish and Slovenian is preceded with short characteristic of genitive and accusative in both languages.

Keywords: category of grammatical case, genitive, accusative, Slovenian language

Dorota Suska
Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Filologiczno-Historyczny,
Instytut Filologii Polskiej, Zakład Języka Polskiego
al. Armii Krajowej 36a, 42-200 Częstochowa; Poland
e-mail: d_suska@op.pl

„TACIERZYŃSTWO” JAKO LEKSYKALNY WYKŁADNIK NOWEGO
OJCOSTWA W ŚWIELE MĘSKICH BLOGÓW RODZICIELSKICH
(REFLEKSJA LINGWISTYCZNO-KULTUROWA)

Streszczenie

W artykule przeprowadzono analizę blogów ojcowskich, które są konceptualizacją nowych postaw rodzicielskich, wychodzących poza patriarchalny stereotyp. Leksykalną etykietą „nowego ojcostwa” w internetowym dyskursie jest neologizm *tacierzyństwo*. Przeprowadzone analizy (lingwistyczno-kulturowe) wybranych blogów pozwalają ukazać zakres semantyczny neologizmu, a ponadto jego relacje (na płaszczyźnie poznawczej) ze stereotypem bazowym ojca. Postawa określana jako *tacierzyństwo* to ojcostwo opiekuńczo-emocjonalne, które jest efektem zanegowania pewnych elementów stereotypu bazowego (takich cech, jak patriarchalność, autorytaryzm) oraz ich redefinicji (relacje z dzieckiem, metody wychowawcze, cel). Dominantą odczytanego w blogach rodzicielstwa męskiego jest emocjonalność – obca bazowemu stereotypowi i ojca, i mężczyzny, przełamująca autorytarny dystans między tatą i dzieckiem, zmieniająca go w relację partnerstwa, bliskości.

Słowa kluczowe: stereotyp ojca, redefinicja stereotypu, blogi ojcowskie, tacierzyństwo

PATERNITY AS A LEXICAL SIGN OF NEW FATHERHOOD
IN THE LIGHT OF MALE PARENTAL BLOGS
(A LINGUISTIC AND CULTURAL REFLECTION)

Summary

The article analyzes father's blogs that conceptualize parental attitudes which go beyond the patriarchal stereotype. The lexical label of 'new fatherhood' in the internet discourse is the neologism *paternity*. The performed (linguistic-cultural) analyses of selected blogs have shown the semantic scope of the neologism to, and also: its relations (in the cognitive plane) with the base stereotype of the father. The attitude defined as *paternity* is caring and affectionate fatherhood, which is the result of negating certain elements of the base stereotype (with its features, such as patriarchalism, authoritarianism) and their redefinition (relations with the child, educational methods). The dominant feature of male parenthood as read out in blogs is emotionality – being alien to the base stereotype of the father and the man, breaking the authoritarian

Keywords: father stereotype, stereotype redefinition, father's blogs, paternity

Tatiana Szkapienko
Bałtycki Uniwersytet Federalny im. I. Kanta
Instytut Nauk Humanistycznych
Katedra Filologii Słowiańskiej i Rosyjskiej
ul. Czernyszewskiego 56a, 236016 Kaliningrad; Russia
e-mail: tshkapenko@kantiana.ru

ANGLOAMERYKAŃSKIE INTERIEKCJE W JĘZYKU POLSKIM I ROSYJSKIM

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest zagadnieniu zapożyczania angloamerykańskich interiekcji *yes* i *wow* przez język polski i rosyjski. Na podstawie analizy definicji słownikowych, obserwacji autentycznych sytuacji z użyciem tych interiekcji oraz przeprowadzonych ankiet zaproponowana została eksplikacja ich znaczenia i opis scenariusza poprzedzającego ich użycie w ściśle określonych sytuacjach. Wysunięto wniosek o niebagatelnej roli, którą te wykrzykniki odgrywają w procesach przewartościowania rzeczywistości. Ich dołączenie do relatywnie zamkniętej grupy słowiańskich interiekcji prymarnych posiada ogromne znaczenie, stanowi bowiem naturalną podstawę do kształtowania prawidłowych odruchów: konsumpcyjnego i indywidualistycznego.

Słowa kluczowe: zapożyczone interiekcje, wykrzykniki, angloamerykańskie zapożyczenia, interiekcje *wow*, *yes*

ANGLOAMERICAN INTERJECTIONS IN POLISH AND RUSSIAN

Summary

The article deals with the problem of borrowed Anglo-American interjections *wow* and *yes* in contemporary Polish and Russian languages. On the base of dictionary definitions analysis, authentic situations observations and data received in conducted surveys the explication of these interjections' meaning and description of eventual scenario of their using is offered. The analysis extends the conclusions of the important role which *wow* and *yes* play in the process of axiological remapping of targeted languages. Their proliferation into relatively closed group of Slavic primary interjections is of great importance, as they could serve as natural base for formation of "correct" individual and market instincts.

Keywords: borrowed interjections, exclamations, angloamerican interjections, interjection *wow*, *yes*

Ewa Szkudlarek-Śmiechowicz
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Współczesnego Języka Polskiego
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: ewa_smiech@wp.pl

KULINARNY TREND *SLOW FOOD FAST* A NAZWY WŁASNE
STACJONARNYCH I MOBILNYCH BARÓW SZYBKIEJ OBSŁUGI
(TZW. *FOOD TRUCKÓW*)

Streszczenie

Food trucki są niezwykle popularnymi wśród młodych ludzi miejscami, gdzie nie tylko się je, ale także kształtuje i podtrzymuje z jednej strony poczucie indywidualizmu, z drugiej – przynależności do określonej grupy. Moda na *food trucki* łączy się bowiem z kulturowym trendem *slow*.

W polskim, przede wszystkim internetowym dyskursie kulinarnym wyrażenie *food truck* ma szereg bliskoznacznych określeń: *jadłowóz*, *jadłodajnia*, *bar/knajpka na (czterech) kółkach*, *samochód/ciężarówka z jedzeniem*, *uliczne żywienie*, *mobilna gastronomia*, *gastronomiczny punkt obsługi*, *ruchomy punkt gastronomiczny*. Niezwykle interesująco kształtują się nazwy własne barów, będące pierwszym i zarazem najważniejszym komunikatem wysyłanym przez nadawcę (właściciela baru) do potencjalnych klientów poszukujących nie tylko niedrogiego i zdrowego jedzenia, ale także kierujących się szczególnymi potrzebami intelektualno-estetycznymi. Nazwy modnych mobilnych i stacjonarnych barów nie pełnią jedynie funkcji identyfikującej, ale także autoprezentacyjną, informacyjną, perswazyjną, ludyczną, kreatywną, wskazującą na pewne wartości i styl życia.

Słowa kluczowe: onomastyka, nazwy własne, nazwy marketingowe, trend *slow food fast*

THE CULINARY TREND OF *SLOW FOOD FAST* AND THE PROPER NAMES
OF STATIONARY AND MOBILE FAST FOOD BARS

Summary

Food trucks are very popular among young people. Those are places not only to eat, but also to create and maintain both, a sense of individualism, and a sense of belonging to a particular group. The fashion for food trucks, in fact, converges with the cultural trend of *slow*.

In the Polish culinary discourse, primarily online discourse, the expression *food truck* has a number of synonymous terms: *jadłowóz*, *jadłodajnia*, *bar/knajpkana (czterech) kółkach*, *samochód/ciężarówka z jedzeniem*, *uliczne żywienie*, *mobilna gastronomia*, *gastronomiczny punkt obsługi*, *ruchomy punkt gastronomiczny*. Extremely interesting, however, is the creation of bar names, which are the first and also the most important messages sent by the sender (the bar owner) to prospective customers who are looking not only for inexpensive and healthy food, but who are also driven by particular intellectual and aesthetic needs. The names of trendy mobile and stationary bars serve not only identifying function, but also self-presentational, informative, persuasive, ludic, or creative functions, indicating certain values and lifestyles at the same time.

Keywords: onomastics, proper names, marketing names, trend of *slow food fast*

Elżbieta Umińska-Tytoń
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Historii Języka Polskiego
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: e.tytoniowa@wp.pl

PLANOWANE BADANIA MIKROTOPONIMÓW W POLSCE (KOMUNIKAT)

Streszczenie

W komunikacie przedstawiono historię powstawania kartoteki nazw terenowych Polski, istniejącej w Katedrze Współczesnego Języka Polskiego w Uniwersytecie Łódzkim. Wskazano na zalety zgromadzonego materiału, a następnie przedstawiono projekt objęcia go badaniem wykorzystującym nowoczesne metody cyfrowe. Zaproponowano opracowanie i opublikowanie nazw w formie aplikacji komputerowej (bazy danych i wyszukiwarki) oraz interaktywnych map cyfrowych. Powstanie dzięki temu nowoczesna baza danych umożliwiająca sprawne, w miarę szybkie operowanie dużym materiałem, rozszerzanie go o nowe dane, wreszcie opracowanie syntezy mikrotoponimów na terenie Polski.

Słowa kluczowe: mikrotoponimia, toponomastyka

PLANS FOR RESEARCHES ON MICROTOPONYMS IN POLAND (STATEMENT)

Summary

The statement presents the origin of card index of Polish toponyms, which exists in the Department of Contemporary Polish Language at the University of Lodz.

The statement shows the advantages of gathered material. It also suggests that this material should be covered by the study using modern digital methods.

It was also proposed to elaborate and publish the names in the form of a computer application (database, browser and search engine) and interactive digital maps.

This could give us modern database which would enable efficient manipulation on the large material. It would also give us an opportunity to expand the material with new data. Finally, thanks to this database a synthesis of Polish microtoponyms could be elaborated.

Keywords: microtoponymy, toponomastics

Katarzyna Wiśniewiecka-Brückner
Justus-Liebig-Universität Gießen
Institut für Slavistik, Gießener Zentrum Östliches Europa
Otto-Behaghel-Str. 10E, 35394 Gießen; Niemcy
e-mail: katarzyna.wisniewiecka-brueckner@gizo.uni-giessen.de

ZMIANA – EWOLUCJA – REWOLUCJA. O JĘZYKU, NORMIE
I METODACH NA PRZYKŁADZIE REKCJI DOPEŁNIACZOWEJ
CZASOWNIKA POLSKIEGO

Streszczenie

Digitalizacja zasobów językowych umożliwia przeprowadzanie badań nad językiem na niespotykaną dotąd skalę. Komputerowe bazy językowe i nowoczesne oprogramowanie w postaci analizatorów tekstu różnego typu (semantycznych, morfosyntaktycznych i innych) wykorzystują w swoich badaniach zarówno językoznawcy deskryptywiści, jak i przedstawiciele lingwistyki preskryptywnej. Artykuł oferuje analizę aktualnej sytuacji badawczej uzusu językowego i normy językowej, uwzględniając nie tylko literaturę normatywną, lecz także obszerne studia deskryptywne, w celu wskazania konieczności syntezy obustronnej recepcji i wzajemnego uwzględniania wyników badań wymienionych gałęzi językoznawstwa w procesie aktualizacji standardu językowego, jak też konieczność sprecyzowania użycia kryterium kwantytatywnego w działaniach związanych z prognostyką rozwoju normy. Artykuł ogranicza się do schematycznego i egzemplarycznego przedstawienia obszaru rekcji dopełniaczowej czasownika polskiego.

Słowa kluczowe: norma językowa, uzus, wariacja, frekwencja, rekcja dopełniaczowa czasownika polskiego

CHANGE – EVOLUTION – REVOLUTION. ABOUT LANGUAGE,
NORM AND METHODS ON THE EXAMPLE OF GENITIVE GOVERNMENT
OF THE POLISH VERB

Summary

The digitization of language resources enables to explore natural languages in a previously unprecedented scale. In their research descriptive linguistic researcher as well as prescriptive linguists make use of computer based language resources and modern software in the form of text analyzers of various types (semantic, morphosyntactic). The article offers an analysis of the current research situation on language use and language norm taking into consideration not only normative linguistic literature, but also extensive descriptive language studies to indicate the necessity for synthesis of mutual reception and mutual consideration of research results of both linguistic research areas in the process of the actualizing language standard, as well as the need to clarify the application of quantitative criterion in development of standard prognosis related activities focusing schematic and exemplary the genitive government of the polish verb.

Keywords: language norm, usus, variation, frequency, genitive government of the polish verb

Maria Wtorkowska
Uniwersytet w Lublanie, Wydział Filozoficzny
Instytut Sławistyki, Katedra Polonistyki
Aškerčeva c. 2, 1000 Lublana, Słowenia;
e-mail: mwtrorkowska@yahoo.com

TYPOLOGIA WYPOWIEDZEŃ W UJĘCIU POLSKIM I SŁOWEŃSKIM

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest porównaniu typologii wypowiedzeń w języku polskim i słoweńskim. Przedstawiono w nim polską typologię wypowiedzeń ze względu na wybrane kryteria podziału: (1) obecność i formę orzeczenia, (2) liczbę ośrodków predykcji, (3) postawę nadawcy wobec treści wypowiedzenia, oraz wyjaśniono wybrane terminy z tej dziedziny i porównano polską typologię i polskie terminy składniowe z ujęciem słoweńskim. Porównanie wykazało różnice nie tylko między językami, ale również wewnątrz obu języków, co wynika z użycia różnych kryteriów podziału lub z cech charakterystycznych dla poszczególnych systemów językowych i pomoże w lepszym, a przede wszystkim prawidłowym rozumieniu wybranych problemów składniowych obu języków oraz będzie pomocne w polsko-słoweńskich studiach porównawczych z zakresu składni.

Słowa kluczowe: składnia, wypowiedzenie, zdanie, typologia wypowiedzeń, język polski, język słoweński

TYPOLOGY OF UTTERANCES IN POLISH AND SLOVENIAN CONTEXT

Summary

The article compares typologies of utterances in the Polish and the Slovenian language. It presents the typology of Polish utterances according to selected criteria, namely according to: (1) presence and form of the statement, (2) number of centers of predication, (3) position of the sender of the utterance content. The article also explains selected terminology from this field and compares Polish typology and Polish syntactic terms with their Slovenian equivalents. The comparison showed differences not only between languages, but also within these two languages, which results from the use of different division criteria or the characteristics of the different language systems. It will also improve understanding and, above all, ensure the correct meaning of some syntactical problems in both languages and will be helpful for Polish-Slovenian comparative studies in the field of syntax.

Keywords: syntax, utterance, sentence, typology of utterances, Polish language, Slovenian language

Grażyna Zarzycka
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: grazyna.zarzycka@wp.pl

WPŁYW EGZAMINÓW CERTYFIKATOWYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO
JAKO OBCEGO NA STATUS POLSZCZYZNY W ŚWIECIE
ORAZ NA ZMIANY W GLOTTODYDAKTYCE POLONISTYCZNEJ

Streszczenie

Przeprowadzane w Polsce i za granicą od 2004 roku państwowe egzaminy certyfikatowe z języka polskiego jako obcego, które sprawdzają biegłość kandydatów na wybranym poziomie zaawansowania językowego (do tej pory na trzech poziomach zaawansowania: progowym – B1, średnim – B2 i zaawansowanym – C2; zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego), są najbardziej udanym polonistycznym projektem edukacyjnym ostatnich lat. Celem artykułu jest przedstawienie skali tego przedsięwzięcia, jak też refleksja nad siłą promocyjną egzaminów certyfikatowych oraz zmianami, jakie spowodowały w glottodydaktyce polonistycznej i postrzeganiu polszczyzny w świecie. Egzaminy te są uznawane za przełomowe wydarzenie w glottodydaktyce polonistycznej i traktowane, zgodnie z przytaczanymi w tekście poglądami W. Miodunki, jako egzaminy doniosłe oraz innowacja pedagogiczna. Również Adam Pawłowski, promujący koncepcję polszczyzny jako najważniejszego języka słowiańskiego w Unii Europejskiej, którego Europejczycy powinni się uczyć na równi z wybranym językiem germańskim i romańskim, uznaje certyfikację za ważny i skuteczny środek promocji polszczyzny w świecie.

Słowa kluczowe: egzaminy certyfikatowe z języka polskiego jako obcego, egzaminy biegłości, egzaminy doniosłe, innowacja pedagogiczna, status polszczyzny w świecie, glottodydaktyka polonistyczna

THE STATE CERTIFICATE EXAMINATIONS IN POLISH
AS A FOREIGN LANGUAGE: THEIR INFLUENCE
ON THE STATUS OF THE POLISH LANGUAGE IN THE WORLD
AND ON THE CHANGES IN POLISH GLOTTODIDACTICS

Summary

The state certificate examinations in Polish as a foreign language, which have been conducted in Poland and abroad since 2004, are considered the most successful educational project in Polish glottodidactics of the last decades. The exams evaluate the candidates' proficiency on one of the 3 available levels (B1 – Threshold, B2 – Vantage and C2 – Mastery; according to the standards described in Common European Framework of Reference for Languages). The aim of this article is to present the scale of this project, as well as to reflect on the promotional power of the examinations. It also discusses the changes they brought about in glottodidactics of Polish language and in the perception of Polish language in the world. The certificate examinations are seen as a crucial event in teaching Polish as a foreign language and they are regarded, according to cited opinions of Władysław Miodunka, as 'exams of great significance' and pedagogical innovation. The author

also presents Adam Pawłowski's concept of Polish as the most important Slavic language in the European Union, which, in his opinion, the citizens of EU should learn together with at least one Germanic and one Romance language. In Pawłowski's opinion, the certification of the Polish language is very effective in promoting this language in the world

Keywords: state certificate examinations in Polish as a foreign language, proficiency examinations, examinations of great significance, pedagogical innovation, the status of the Polish language in the world, glottodidactics of the Polish language.

Agnieszka Zatorska
Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Katedra Filologii Słowiańskiej
ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź, Poland
e-mail: Agnieszka.Zatorska@uni.lodz.pl

CZASOWNIKI W NOWSZEJ LEKSYCE SŁOWEŃSKIEJ

Streszczenie

Artykuł dotyczy 426 czasowników wybranych ze słownika nowszego słownictwa słoweńskiego *Slovar novejšega besedja slovenskega jezika* z 2012 roku. Analiza pokazała możliwe modyfikacje zaobserwowane przy porównaniu czasowników z tego słownika z czasownikami, które umieszczono w *Slovar slovenskega knjižnega bezika* z 1994 roku. Autorka artykułu korzysta z takich pojęć semantyki leksykalnej, jak polisemia, homonimia, modyfikacja znaczeń. Materiał został podzielony ze względu na kategorie semantyczne: kauzatywność, inchoatywność, terminatywność, finitywność etc. Uwzględniono także nacechowanie temporalne, aspektualne badanych jednostek werbalnych. Pokazano prefiksy tworzące analizowane czasowniki i przypisano im funkcje sygnalizowania kategorii semantycznych. W końcowej części artykułu zaprezentowano przykładowe pola znaczeniowe badanego słownictwa. Ta klasyfikacja przynosi pewne informacje na temat nowoczesnego społeczeństwa słoweńskiego. Przeprowadzona analiza udowodniła występowanie takich zjawisk, jak internacjonalizacja i globalizacja w języku słoweńskim i innych językach słowiańskich.

Słowa kluczowe: język słoweński, nowsze słownictwo, czasowniki, semantyka, słowotwórstwo

THE VERBAL MATERIAL IN THE NEWER SLOVENE LEXICON

Summary

The article is devoted to the presentation of 426 verbs, which are included in the dictionary of the newer Slovene lexicon *Slovar novejšega besedja slovenskega jezika* [SNBSJ, 2012]. The analysis demonstrates some modifications between the contents of SNBSJ and *Slovar slovenskega knjižnega bezika* [SSKJ] (the previous Slovene dictionary). The author of the paper uses such terms as homonymy, polysemy, semantic modification. The data are classified. The verbs and the functions of their parts were labeled as inchoative, terminative, finitive, resultative. The special attention was paid to the temporality and to the Slavic category, which is Aspect and to the aspectual division of the analyzed verbs. The set of used prefixes were presented together with their functions. The last part of the paper brings the semantic division of the analyzed data. This classification lets to make some observations about the modern Slovene society. The conclusions inform about such phenomena as the internationalization and globalization shown by the investigation presented in the article.

Keywords: Slovene, the newer lexicon, verbs, semantics, derivation